

ՄԱԿ-Ի ԿԱՅՈՒՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅՆԱՑՄԱՆ ԳՈՐԾՆԹԱՑԸ ՀՀ-ՈՒՄ. ԱՌԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԵՏԱԳԱ ՔԱՅԼԵՐ

ՀԱՄԱՌՈՏԱԳԻՐ

Հետազոտության նպատակն ու խնդիրները: Սույն հետազոտության հիմնական նպատակն է վերլուծել ՄԱԿ-ի ԿԶՆ-ների ազգայնացման գործընթացը ՀՀ-ում, մասնավորապես, համապարփակ կերպով վեր հանել ՀՀ կողմից ՄԱԿ-ի ԿԶՆ-ների ազգայնացման գործընթացի խոչընդոտները, առկա հիմնախնդիրները և գտնել դրանց լուծման ուղիները՝ հիմք ընդունելով ՄԱԿ-ի Կայուն զարգացման 16-րդ Նպատակը: Սույն հետազոտությամբ ներկայացվելու են վերը նշված Նպատակի ազգայնացման գործընթացի արդյունավետ կազմակերպմանն ուղղված առաջարկությունները: Միաժամանակ, սույն վերլուծությունն ապահովելու է առկա պրակտիկ խնդիրների հասցեագրումը՝ զուգորդվելով հստակ և իրագործելի առաջարկություններով:

Այս համատեքստում, սույն հետազոտության արդյունքներով ներկայացված առաջարկությունները կարող են հիմք հանդիսանալ ՀՀ կառավարության կողմից ՄԱԿ-ի ԿԶՆ-ների ազգայնացման գործընթացն առավել արդյունավետ և համապարփակ կազմակերպելու համար: Այլ կերպ ասած՝ 16-րդ Նպատակի ազգայնացմանն ուղղված առաջարկությունները կարող են հիմք հանդիսանալ մյուս Նպատակների ազգայնացումն առավել արդյունավետ ապահովելու համար:

Սույն հետազոտության հիմնախնդրի բնույթն ու համատեքստը կայանում է նրանում, թե ինչպես պատշաճ և արդյունավետ կազմակերպել ԿԶՆ-ների ազգայնացման գործընթացը ՀՀ-ում՝ հիմնվելով պրակտիկ օրինակների և վերլուծությունների վրա:

Սույն հետազոտության կարևորությունն ու արդիականությունը հիմնավորվում է մի շարք հանգամանքներով, մասնավորապես.

- 2015թ. ի վեր ՀՀ-ում ԿԶՆ-ների ազգայնացման գործընթացի ոչ պատշաճ և արդյունավետ կազմակերպմամբ և իրականացմամբ: Այս համատեքստում, անհրաժեշտ է վեր հանել այն հիմնական պատճառներն ու բացթողումները, որոնք էականորեն ազդել են ազգայնացման պատշաճ կազմակերպման և իրականացման վրա:

- Թիրախների և ցուցիչների ազգայնացման բացակայությամբ, որը ներառում է նաև վիճակագրական տվյալների հավաքագրման խորընդոտները:
- ԿԶՆ-ների վերաբերյալ իրազեկվածության ցածր մակարդակով:
- ԿԶՆ-ների հասցեագրման խնդիրը ազգային բարեփոխումների ծրագրերում:

ԵԶՐԱՀԱՆԳՈՒՄՆԵՐ

- ՀՀ կառավարությունը 2015 թվականից ի վեր ակտիվորեն աշխատել է ԿԶՆ-ների իրականացման համար անհրաժեշտ ենթակառուցվածքների ստեղծման ուղղությամբ՝ ԿԶՆ-ների իրականացման ինստիտուցիոնալ և համակարգային մոտեցման շրջանակներում: Այնուամենայնիվ, այս մեխանիզմները որևէ էական առաջընթաց չեն ապահովել ազգայնացման գործընթացում:

- Մինչ օրս ազգային մակարդակում սահմանված չեն 17 գլոբալ նպատակների ազգային թիրախներն ու ցուցիչները, ազգային ռազմավարությունները եւ գործողությունների ծրագրերը չեն հասցեագրում ԿԶՆ-ները, ինստիտուցիոնալ կարողությունները բավարար չեն, իրազեկվածության աստիճանը շատ ցածր է, համակարգման մեխանիզմներն արդյունավետ չեն, վիճակագրական տվյալների հավաքագրման կարողությունները ոչ պատշաճ մակարդակի վրա են:

- 2018թ. թավշյա, ոչ բռնի հեղափոխության արդյունքով ձևավորված նոր կառավարությունը հանձնառություն ստանձնեց ազգայնացնելու և իրագործելու ՄԱԿ-ի գլոբալ նպատակները՝ դրանք արտացոլելով բարեփոխումների հիմքում:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՄԱԿԱՐԴԱԿՈՒՄ

- Նոր ձևավորված ԿԶՆ ազգային խորհրդի աշխատանքները դարձնել առավել պրակտիկ եւ թիրախային՝ հզորացնելով մշտադիտարկման եւ համակարգման մեխանիզմները, ինչպես նաեւ Խորհրդի քարտուղարության կարողությունները:
- Խորհուրդը փուլային տարբերակով դարձնել հզոր եւ կայուն ինստիտուցիոնալ կառույց՝ հաշվի առնելով, որ այն պետք է համակարգի մինչեւ 2030թ. ընկած ժամանակահատվածի բարեփոխումները:
- Խորհրդի շրջանակներում հետեւողական եւ ամենօրյա ռեժիմով աշխատանք իրականացնել բոլոր պետական մարմինների ներկայացուցիչների հետ՝ լրբինգի ենթարկելով ԿԶՆ ազգայնացման գործընթացը:
- Մշակել ԿԶՆ-ների ազգայնացմանն ուղղված լայնամասշտաբ հաղորդակցության ռազմավարություն, որի շրջանակներում պարբերաբար

կտրվածքով կիրականացվի հանրային իրազեկման արշավներ եւ այլ միջոցառումներ:

- Ուժեղացնել շահագրգիռ պետական մարմինների համապատասխան ներկայացուցիչների կարողությունները ազգային ռազմավարություններ եւ գործողությունների ծրագրեր մշակելու, համակարգելու, մշտադիտարկելու տեսանկյունից:
- Խորհրդի շրջանակներում սերտ եւ փոխշահավետ համագործակցել բոլոր ոլորտային հկ-ների հետ՝ լիարժեք օգտագործելով վերջիններիս գործիքակազմը եւ ներուժն ազգայնացման գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման նպատակով:
- ԿԶՆ ազգային խորհրդին կից ստեղծել համապատասխան ոլորտային աշխատանքային խմբեր, որտեղ փորձագիտական մակարդակով ներգրավված կլինեն պետական մարմինների ներկայացուցիչներ:
- սերտորեն համագործակցել ԿԶՆ ազգային նորարական Կենտրոնի հետ՝ օգտագործելով վերջինիս գործիքակազմը եւ նորարարական լուծումներ ներկայացնելու կարողությունները:

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿՈՒՄ

- Վերլուծել ազայնացման ենթակա ԿԶՆ-ի հիմնական նպատակները, գլոբալ ցուցիչներն ու թիրախները, ընդհանուր պատկերացում կազմել ԿԶՆ-ի առաջնահերթությունների եւ ուղղությունների վերաբերյալ:
- Պարզեցնել վիճակագրական տվյալների հավաքագրման գործընթացը, օրինակ մշակել կամ վերանայել համապատասխան իրավական ակտերը, որոնք կարգավորում են վիճակագրության տրամադրման գործընթացը, ստեղծել էլեկտրոնային գործիքներ, որոնք հնարավորություն կընձեռեն առցանց եղանակով ստանալ համապատասխան տվյալներ:
- Վիճակագրական տվյալների վերլուծության հիման վրա սահմանել ազգային թիրախներ եւ ցուցիչներ:
- ԿԶՆ-երի՝ ազգային ռազմավարական փաստաթղթերում հասցեագրելու պահանջը սահմանել իմպերատիվ եղանակով:

Հեղինակներ՝

ԱԼԵՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ՌԵՎԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Երեւան, հունիս, 2020թ.